

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din, za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din; za ino-
zemstvo: 210 din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 125.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo
je v Ljubljani v Gregorčičevi
ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošti hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak ponedeljek,
sreda in petek

Ljubljana, petek 5. novembra 1937

Cena posamezni
številki din 1.50

Skrb za potrošnika

Plačani in neplačani zagovorniki veleblagovnic in industrijskih prodajalnic silno radi pripovedujejo, kako »Ta-Tec in »Bafe« ter podobna podjetja delujejo le v korist konsumentov. Tako prepričujejo govore ti zagovorniki tujega kapitala, da bi človek že moral misliti, da niso prišli ti tuji kapitalisti k nam, da bi nekaj zaslužili, temveč le zato, da pomagajo našim ubogim konsumentom.

In ker ni na svetu neumnosti, kateri ne bi vsaj nekateri nasledili, zato tudi ne manjka naivnežev, ki govore o tej veliki socialni nalogi, ki da jo izvajajo preje omenjena velekapitalistična podjetja. Že prav bežen preudarek pa mora povedati vsakomur, da stvar vendar ne more biti takšna. Kdo more vendar resno verjeti, da prihajajo iz tujih krajev k nam velekapitalisti zato, ker se jim smilijo naši konsumenti, ki da plačujejo vse blago predrago. Ti prihajajo vendar k nam le zato, ker upajo, da bodo pri nas mnogo zaslužili, da bodo napravili mastne profite. Samo naivneži morejo misliti drugače!

Ko pa se odločijo, da pridejo k nam, potem napravijo dobro preiščene načrte, kako bodo delovali in uničili vsako konkurenco proti sebi. Ker pa imajo tudi zadostna sredstva, morejo te svoje načrte tudi izvajati. Pri tem postopajo skoraj vsa tuja podjetja enako. Dobe si med domačini zavetnike, ki odenejo novo podjetje v nacionalno obleko in ki uglaše podjetju pot v našo deželo. Nato znižajo cene blagu, da se uvedejo med kupci. Ker pa dobro blago nihče na svetu ne more prodajati za slabo ceno, prodajajo pač slabo blago. Koliko kupcev pa je, ki morejo ločiti dobro blago od slabega? In koliko kupcev je, ki so tako slabo situirani, da morajo kupiti tudi slabo blago! Na našem domačem trgu je bilo včasih tako, da je hitro propadel tisti, ki je prodajal slabo blago. Povojna revščina pa je omogočila odjem tudi slabemu blagu. Ali je v tem res tak napredek, da morejo sedaj naši ljudje kupovati tudi slabo blago?

Ta tuja podjetja imajo mnogo denarja in zato si morejo privoščiti reklamo, ki je noben domač podjetnik ne zmora! Samo preudarite, koliko stotisočev je treba, da izidejo v vseh jugoslovanskih listih celostranski inserati! Kje naj vzame domači trgovec tak denar! A tudi reklama omogoča kupčijski uspeh teh tujih velepodjetij. Kdo pa plača na vse zadnje to ogromno in drago reklamo? Ali ne naš ubogi konsument, ker se vendar stroški te reklame vštejejo v ceno predmeta?

Pred vojno nismo imeli v Sloveniji ne veleblagovnic in ne industrijskih prodajalnic. Ali so zaradi tega bili naši konsumenti kaj na slabšem ko danes? Ali so bili takrat ali danes bolj oblečeni in bolj obuti? Razlika pa je bila v tem, da so včasih nosili obleke, ki so vzdržale tudi leta, danes pa je treba kupovati vedno nove. Kdaj so živeli ljudje ceneje?

Ljubezen do potrošnika je lepa stvar in samo pozdraviti je treba, če kdo to ljubezen v resnici pokaže. Toda pokazati jo je treba v resnici in ne le govoriti o njej, ker znano je tudi to, da imajo ljudje

po navadi na jeziku to, česar nimajo v srcu. Mislimo, da se med resnimi ljudmi ne more debatirati s tako neresnimi argumenti, kakor so takšni, ki hočejo dopovedati, da prihajajo k nam tuji velekapitalisti le iz ljubezni do naših potrošnikov.

Vsi vendar vemo, da ta tuja podjetja pri nas ogromno zaslužijo, a skoraj ves ta dobiček gre iz naše države v tujino. Če pa zasluži naš domač trgovec, ostaja skoraj ves njegov zaslužek v državi! Ali tudi to ne bo odprlo oči onim, ki verujejo zagovornikom tujega velekapitala?

In naj bi ti, ki zidajo na tuja podjetja, preudarili tudi nasled-

nje: Recimo, da bi se mogle veleblagovnice in industrijske prodajalne čisto nemoteno razvijati. Kaj bi bila posledica? Čim bolj bi rasle te, tem bolj bi padala domača podjetja. Ali je morda to razvoj, ki ga hočejo? Ali naj bo v tem naš gospodarski napredek?

Kam pa bomo šli s svojim naraščanjem? Če zmagajo veleblagovnice, potem naj nihče naših mladih ljudi ne misli na to, da bi se etabliiral. Edino na to sme še upati, da bo nameščenec v teh tujih veleblagovnicah. Toda za kakšno plačo? Vsi vendar ne morejo biti ravnatelji, v teh tujih podjetjih tem manj, ker so v njih najboljše me-

sta rezervirana za tujce. Vsak kapital podpira svoje ljudi, tuji kapital ima srce le za tujce.

Naša nacionalna naloga je, da ustvarimo domači kapital, a tega ustvarja predvsem domača trgovina. Domači kapital oplaja domače gospodarstvo, tuji predvsem tuje. Tudi na to se ne sme pozabiti.

Naj bi vsi oni, ki so v teh dneh smatrali za potrebno, da so z nastopom proti domačemu trgovstvu direktno in indirektno podprli naval tujega velekapitala, malo preudarili svoje postopanje in si izprašali svojo vest. Kdor ima v sebi v resnici ljubezen do našega naroda, ta ne bo imel mirne vesti, ta bo revidiral svoje stališče.

dovoljni, če trgovci nimajo nobene druge skrbi ko veleblagovnice. Vedno znova in znova naštevajo trgovci svoje zahteve, toda »Samouprava« za vse te nič ne ve! Kakšno glavno glasilo stranke pa je, da je vse te zahteve preslišalo?

Za konec pa si je privoščila »Samouprava« še prav veliko posebnost, da ne rečemo drugače. Pravi, da bi bila zahteva trgovstva tudi izpolnjena, če bi dokazali, da gre tudi za interese državnega fiska. Ta je pa res lepa! Neutrudno razlagajo trgovci, da ima državni fiskus mnogo večjo korist od samostojnih trgovcev ko pa od veleblagovnic, ki pri vsem velikanskem prometu plačujejo le silno nizke davke! »Samouprava« pa vsega tega ni slišala in sedaj se čudi! Ali čuditi se je treba le njenim slabim ušesom.

Vse »argumente« »Samouprave« smo izčrpali in od vseh njih ni ostalo nič drugega, ko odkrita blamaža za tistega, ki se spozablja na vlogo zagovornikov tujega kapitala. Ali je bilo »Samoupravi« tega treba?

Zaprte trgovine

Malo odgovora in pojasnila „Samoupravi“

Glasilo vladne stranke »Samouprava« je objavila dne 30. oktobra v svoji gospodarski rubriki članek »Zaprta čaršija«, v katerem ostro obsoja trgovce, ker so zaprli trgovine v protest proti novi uredbi o obratih velikega obsega. V tem članku »Samouprave« so zbrani prav vsi ugovori, ki se v nepoučeni javnosti naslavlajo na trgovce zaradi njih borbe proti veleblagovnicam in navalu tujega velekapitala. Ker je potrebno, da s temi očitki temeljito obračunamo, navajamo najprej glavne misli članka »Samouprave«, nato pa še naš odgovor. »Samouprava« pravi v glavnem:

Beograd je bil včeraj iznenaden čeprav delovni dan, so bile trgovine zaprte. Zakaj? Ker niso oblasti prepovedale poslovanje nekemu trgovskemu obratu, s katerim ne simpatizira beograjski trg. Boj se vodi proti veleblagovnicam. Čeprav pa je teh več, se vodi le proti eni in ne največji. Vlada je sicer izdala uredbo, ki omejuje delo veleblagovnic, toda trgovcem to ne zadostuje. Priznavamo sicer trgovcem, da branijo svoje pravice, toda morajo svoje zahteve tudi utemeljiti. Pada v oči, da se vodi boj zaradi vprašanja, ki je v svojem jedru zelo neznatno in ki je le malenkost v skupini velikih problemov, ki jih rešuje vlada dr. Stojadinovića. Eno prvih na-

čel te vlade je, da se da čim večji razmah gospodarski iniciativi in podjetnosti. Pričakovati bi morali, da bodo baš trgovci podpirali politiko, ki ima svoj raison d'être baš v svobodnem gospodarstvu. Toda ravno trgovci stojte tej politiki ob strani.

Beograjski trgovci so postavili problem veleblagovnic tako, kakor da gre tu za dilemo: domači ali tuji kapital. V resnici pa gre za to: ali čaršija ali množice potrošnikov.

Ko so se v dobi največje gospodarske krize veleblagovnice prepovedale, je bilo to izjemen ukrep, da se zaščiti mali trgovci. Ker nismo več v gospodarski krizi, je postal te ukrep odvisen in za razvijajoči se Beograd naravnost škodljiv.

Vendar pa se je vlada ozirala na interese trgovstva in do konca l. 1938. je onemogočeno vsako razširjenje veleblagovnic. Vlada pa je morala upoštevati tudi interese potrošnikov in nesporno je, da so veleblagovnice vplivale na znižanje cen mnogih trgovskih predmetov.

Beograjski trgovci bodo zopet odprli svoje trgovine in solidnim trgovcem bo šlo dobro, slabim pa slabo. Tako je vedno bilo in na tem ne bo spremenil nič niti »strajke« beograjskih trgovcev. Samo zadovoljni smo lahko, če beograjski trgovci nimajo večjih skrbi, kakor so veleblagovnice.

Druge stvari pa bi bile, če bi trgovci utemeljili svoje stališče z željo, da se zaščiti interesi državnega fiska. V tem primeru bi se jim moglo tudi ustreči.

Naš odgovor

Priljubljen očitek zagovornikov tujih veleblagovnic proti trgovcem je, zakaj ne nastopajo trgovci tudi proti drugim veleblagovnicam, proti Miticu, Kastner & Ohlerju itd. Treba omeniti predvsem to, da so te veleblagovnice deloma že tako stare, da imajo neke prisvojene pravice, deloma pa so v domačih rokah. Trgovstvo pa hoče poudariti baš to, da se ustavi naval tujega kapitala na našo domačo trgovino! Ali je to res tako težko razumeti? Sicer pa zahteva trgovstvo da se tudi s že obstoječimi veleblagovnicami postopa pri davčni odmeri tako ko z vsemi samostojnimi trgovinami! Brez podlage je zato očitek, kakor da trgovci ne bi bili dosledni.

Cisto nerésno pa je govorjenje, da morajo trgovci svoje zahteve tudi utemeljiti. Naj si vzame vendar »Samouprava« potrebni trud in prečita vse neštete resolucije, spomenice in predstavitve trgovcev.

Za tistega, ki je preskrbljen in ki ima vsega zadosti, je seveda vprašanje veleblagovnic le malenkostno vprašanje. Drugače važno pa je vprašanje za tistega, ki se bori za svojo eksistenco, kakor se bore trgovci, ki jih ogrožajo veleblagovnice. Samo prazna dekla-

macija so tudi besede o gospodarski svobodi. Kadar konkurira velekapital, ni za malega človeka prav nobene gospodarske svobode in prav zato zahteva trgovstvo, da se veleblagovnice, ki jih ustanavlja tuji kapital, ne dovolijo. Žalostno je, če tega »Samouprava« ne razume.

Nič ne pomaga, ne zavijanje, ne tajeje: borba gre le med domačim ali tujim kapitalom. Ali bo zavladal nad domačo trgovino tuji kapital ali ne, samo za to gre boj. Kako neresno pa je govorjenje o zaščiti konsumentov pa smo zadostno razložili že v današnjem uvodniku.

Cisto odveč je tudi, če »Samouprava« filozofira o tem, da danes naši trgovci ne potrebujejo več zaščite proti veleblagovnicam. Naj bo »Samouprava« prepričana, da to mali trgovci mnogo bolje vedo, ko pa ona, ki se spozna le v veliki politiki. In mali trgovci so trgovine zaprli, ker vedo, da je njih eksistenca od veleblagovnic ogrožena. Kaj bi še debatirali, kadar so tu jasna dejstva.

Prav tako nikogar ne prepriča govorjenje o ciljih in namenih nove uredbe. Saj imamo besedilo uredbe vendar pred sabo in to be-

sedilo pravi, da so veleblagovnice dovoljene. Recimo vendar bobu bob in ne lovimo se za besedami!

Neokusnost prve vrste je, če vladni list govori, da smemo biti za-

Prirejanje razstav po trgovinah

Kdaj ni potrebno posebno dovoljenje

Kakor povsod drugod, prirejajo tudi pri nas trgovci po vseh mestih običajno ob praznikih, ko so trgovine zaprte, v svojih lokalih razstave. Miklavževu, božični prazniki in Novo leto so za take razstave zlasti ugodni. Ob priliki takih razstav okrasijo trgovci svoje lokale ter razstavijo v njih najlepše vzorce svojega blaga, da dajo kupujočemu občinstvu priliko, da si ogleda blago, ne da bi bilo prisiljeno kaj kupiti. Ob takih prilikah ni v trgovinah zaposleno pomožno osebje, ker se blago ne prodaja. Take razstave ima v vidu § 143. (6) o. z., ki določa, da je prirejanje poediničnih razstav blaga ali vzorcev poediničnih imetnikov obrta zunaj njihovih lokalov prepovedano. Iz tega sledi, da je prirejanje takih razstav v lokalih imetnika obrta dovoljeno. Razstave se morejo naravno prirejati samo ob dnevih, ko sicer obrat počiva, t. j. ob nedeljah in praznikih.

O razstavah govori tudi § 195 (1), ki določa, da odobruje manjše razstave g. ban. Toda določila tega paragrafa se tičejo kmetijskih in drugih gospodarskih prirediteljev, na katerih sme sodelovati vsako podjetje in vsaka oseba, ki se hoče udeležiti razstave. Po dosednji praksi ni za razstave, ki jih prirejajo v svojih lokalih posamezni trgovci, potrebna odobritev g. bana, ampak je prireditev takih razstav dovoljena brez vsake predhodne odobritve oblasti. Ugovarjati bi se moglo dejstvu, da se take razstave prirejajo ob nedeljah in praznikih, ko mora v obratih delo počivati. Ker pa v takih primerih ne gre za obratovanje v pravem smislu besede, ampak za razstavo blaga, pri kateri niso zaposleni nameščenci in se v obratih prostorih sploh ne vrši prav nobeno delo, ne bi bilo proti takim prireditvam tudi glede na določbo o odpiranju in zapiranju nobenih pomislekov. Pri takih razstavah gre za stare običaje, ki jih je povsod priznala obrtnopravna praksa in ki bi jih bilo spoštovati tudi v bodoče že radi tega, ker se

s prirejanjem takih razstav manifestira zdrava iniciativa posameznikov, ki je predvsem v korist konsumentov, kateri se morejo z ogledom razstave prepričati, kaj jim nudi domača trgovina.

Da bi se moglo že v naprej izogniti morebitnim sporom, ki bi nastali pri obrtnih oblastvih, je zbornica že pred časom prosila kr. bansko upravo za pojasnilo, ali je prirejanje razstav v smislu paragrafa 143/6 o. z. dovoljeno brez vsake predhodne odobritve, če se razstava vrši v lokalni imetnika obrta in brez zaposlitve nameščene osebe. Na to vprašanje je banska uprava odgovorila, da za prirejanje razstav v smislu paragrafa 143/6 obrt. zakona ni potrebna nikakoli posebna dovoljenja, če se razstava vrši v lokalni imetnika obrta in brez zaposlitve pomožnega osebja. Glede na določbo naredbe o odpiranju in zapiranju obratovalne morajo biti v času razstave ob nedeljah in obveznih praznikih zaprti vsi dohodi v prostore, ki so določeni za promet s strankami, dočim je lastniku obratovavnice in njegovim rodbinskim članom tudi v tem času dovoljeno v njih bivati in delati.

Smatrali smo za potrebno, da opozorimo na gornje pojasnilo banske uprave, ker se bližajo praznikom, ki jih bo marsikateri trgovec izkoristil za prireditev razstav v svojih lokalih.

Združenje trgovcev za srez Brežice

vabi na širši sestanek vseh trgovcev sreza Brežice, ki bo dne 11. novembra t. l. ob 10. uri dopoldne v prostorih gostilne Grobušek v Brežicah s tem dnevnim redom:

1. Obvezno zavarovanje trgovcev.
2. Prijava zgradarine in pridobnine.
3. Poročilo zveznega delegata.
4. Slučajnosti.

Radi važnosti sestanka je dolžnost vsakega člana, da se gotovo udeleži.

Naša najvažnejša vprašanja

Podrobnosti z zadnje seje Centralnega predstavništva

Čeprav smo že podrobno poročali o vseh glavnih vprašanjih, ki so se razpravljala na zadnji in zelo pozitivni seji Centralnega predstavništva v Osijeku, smatramo vendarle za potrebno, da izpopolnimo svoje poročilo še z nekaterimi važnimi podrobnostmi. To tudi zato, da vidijo trgovci, kako so njih delegati izčrpno obravnavali vsa vprašanja in kako je bila vsa seja na vzgledni višini. Podanih pa je bilo tudi mnogo načelnih izjav, ki naj bodo našim gospodarskim ljudem vedno pred očmi, da bo čim bolj utrjena enotnost mišljenja med trgovstvom.

Trgovstvo in politične stranke

Ker bi hoteli neki slovenski listi dopovedovati, da so trgovci organizirali svoj zadnji protest proti veleblagovnicam iz nekih političnih razlogov, navajamo tu s splošnim odobravanjem sprejeta izvajanja predsednika skupljanjskega združenja Vojina Varošića, ki je med drugim dejal:

Govori se, da ni mogel biti vsedržavni trgovski kongres v Zagrebu zaradi nekih političnih razlogov, ker da je politični položaj v Zagrebu premalo razčiščen. Na takšne argumente se ne smemo ozirati in nobena zveza trg. združenj se ne sme ravnati po diktatih, ki prihajajo iz netrговskih vrst, ker bi s tem silno škodovali stanovski misli. Mi služimo samo najvišjim interesom stanu in ne smemo biti hlapeci nobenih drugih, netrговskih interesov. Moramo ostati na tem, da smo samo zastopniki naših malih ljudi, naših malih gospodarskih ljudi. Če se pravi, da moramo počakati na kongres v Zagrebu, da se razčisti politična situacija, moramo mi reči, da se nas ta situacija čisto nič ne tiče. Vsak od nas more simpatizirati z gibanjem, s katerim hoče, toda kadar prihajamo na seje svojih stanovskih organizacij, mora vsak pustiti te simpatije zunaj v garderobi. Tu smo samo in edino zastopniki svojega stanu. Nikakor ne moremo čakati, kako se odločijo naši politiki in prav tako ne moremo čakati na milost ali nemilost političnih ljudi. Svoj kruh ne sprejemamo od političnih ljudi in zato naj nas puste tudi politiki pri miru!

Trgovci pripravljajte se na kongres v Ljubljani!

Za kongres v Zagrebu, ki bi moral biti letos, so bile velike priprave in kakor je izjavil predsednik Savić, bi prišlo na kongres iz države do 5000 trgovcev. Samo iz Južne Srbije se je prijavilo 1000 trgovcev. Prijavljena pa je bila tudi velika skupina bolgarskih trgovcev, ki bodo sedaj prišli prihodnje leto v Ljubljano. Ti bolgarski trgovci predlagajo, da bi ustanovili zvezo balkanskih trgovskih organizacij, vendar pa so naši trgovci mnenja, da bi se morala najprej ustanoviti zveza med jugoslovanskimi in bolgarskimi trgovskimi organizacijami in šele potem bi se moglo govoriti o balkanski zvezi.

Glavno pa je, da je Ljubljana že določena kot kraj prihodnjega vsedržavnega kongresa. Sicer mora naša Zveza formalno še odobriti, da je kongres v Ljubljani, toda te časti pač ne bo mogla odkloniti. S tem pa nastaja za vse trgovstvo velika dolžnost, da se za kongres dobro pripravi, da bo ta res impozantna manifestacija in da bo utrdil veljavo jugoslovanskega in še posebej slovenskega trgovstva v javnosti. Zato vsi na delo, da bo kongres v Ljubljani dogodek za vse trgovstvo!

Davčni dolžnosti se izmikajo!

Mnogo se je govorilo na seji tudi o vzrokih, da se zahteve trgovstva ne upoštevajo dovolj. Tu je krivda tudi na trgovcih samih, ker njihove organizacije ne dobivajo dovolj podpore od svojega članstva. Tako je omenil predsednik Savić, da sta od 40 narodnih poslancev iz vrst gospodarskih ljudi nastopila proti združnemu zakonu samo poslanca Mohorič ter Kosić. Zakon je bil nato sprejet tako, kakor je zahteval minister Voja Djordjević. Dogodilo se je celo, da so glasovali za združni zakon poslanci, ki so nastavljeni pri gospodarskih organizacijah in ki so v upravi stanovskih organizacij trgovcev.

In vendar so imeli trgovci vse razloge, da nastopijo proti združnemu zakonu. Znano je, da so v Sloveniji zadrage, ki se imenujejo zadrage samo zato, da jim ni treba plačevati davkov. V Beogradu imamo n. pr. zadrugo »Oplenac«, ki opravlja vse mogoče posle, tudi bančne, zastavljalne, ki zida hiše itd. Dobili smo celo zadrugo industrialcev, iz katere pa, kakor vse kaže, ne bo nič. Kajti interesi in-

dustrialcev so tako različni, da jih nihče ne more spraviti pod en klobuk. Zato je najbolje, če pustimo to zadrugo kar pri miru.

Na vsak način pa moramo zahtevati, da se mora združni zakon izvajati tako, da bodo uživale združne privilegije samo zadrage, ki so v resnici zadrage, vse one tudi zadrage pa morajo imeti iste dolžnosti ko vse samostojne trgovine. Zlasti pa mora veljati to za vse nabavljajno-konsumne zadrage.

Prav tako pa se ne bi smelo še v bodoče trpeti, da se spreminjajo samostojna podjetja v delniške družbe samo zato, da jim ne bo treba več plačevati toliko davka. Tako smo zadnjič čitali, da je izpremenil Milan Vapa svoje podjetje v delniško družbo. Ni pa to storil zato, da bi zbral nova finančna sredstva, saj bo še nadalje pet šestih vseh delnic njegovih, temveč zaradi davčnih ugodnosti, ki jih imajo delniške družbe. Delniška družba je postal tudi Geca Kohn, nato tudi Vlada Mitić. Namesto da bi plačevali davke po oceni davčnega odbora, bodo plačevali po svojih friziranih bilancah.

Socialno zavarovanje trgovstva

Tudi o tem vprašanju se je razvila daljša in koristna debata. Na načrt, ki ga je izdelal zavarovalni strokovnjak dr. Matjašić, se zbornice niso mogle zediniti. Predsednik ljubljanske zveze Stane Vidmar je k temu pripomnil, da je načrt dr. Matjašića zasnovan na kapitalnem kritju, na katerem pa bi sedanja generacija trgovcev izkrevavala. Po tem načrtu bi uživala plodove socialnega zavarovanja šele prihodnja generacija, ki pa bo živela v čisto drugih razmerah ko sedanja. Zato se izjavlja za premijsko kritje zavarovalnih rezerv. To tudi zato, ker potem ne bi bilo nevarnosti, da bi zbrani kapitali čez noč izginili v kak nov fond ali prišli pod okrilje Suzora. Zahteva trgovstva mora biti, da bo socialno zavarovanje trgovstva samo premijsko in da bo strogo decentralizirano po območjih zvez, ki naj upravljajo to zavarovanje.

Temu stališču se je v glavnem pridružil tudi Vojin Varošić, ki je zlasti opozarjal na nevarnost, da bi v tujino poslani strokovnjaki hoteli uvesti pri nas zavarovanje, ki bi se pač ujemalo z zavarovanjem trgovcev v tujini, ki pa ne bi bilo v skladu z našimi razmerami. Nikdar ne smemo izgubiti izpred oči, da so razmere v vsaki pokrajini drugačne in da imamo celo v eni pokrajini čisto različne razmere.

Predlog osijeških trgovcev

Tajnik strokovnega združenja trgovcev z mešanim blagom in z živili Mamula Branko iz Osijeka je nato podal predloge svojega združenja glede socialnega zavarovanja trgovcev.

1. Socialno zavarovanje bi moralo biti zasnovano na nizkih premijah, največ 30 din mesečno. Zavarovanje samo bi moralo biti obvezno, vsak pa bi imel pravico, da se zavaruje tudi za višje zneske in plača potem višjo premijo.
2. Obvezno zavarovanje bi moralo trajati od 25. leta do 65. leta.
3. Penzijska renta za primer starosti bi znašala po dovršenem 65. letu okoli 300 din mesečno.
4. Zavarovanje mora biti izvedeno decentralistično po območjih posameznih zvez. Več zvez pa bi se moglo tudi združiti.
5. Vse rezerve zavarovanja naj

bi se uporabile za ustanovitev trgovske banke.

6. Vsako leto bi se izračunalo, koliko bi znašala osmrtnina.

7. Članstvo nikakor ne želi, da bi bilo njegovo socialno zavarovanje kakršna koli konkurenca zasebnim socialnim zavarovanjem ali obstoječim trgovskim fondom, temveč mora biti trgovcem dano na prosto voljo, da se tudi še nadalje poslužujejo zasebnega zavarovanja.

Po daljši debati je repliciral na vsa izvajanja predsednik Savić ter med drugim dejal: Naša naloga je, da ne postane naše socialno zavarovanje drugi Suzor, v katerem bo vladala birokracija in ki daje njej največ. Naša skrb bodi, da v svojem zavarovanju združimo vse dobre strani vseh načinov zavarovanja ter da poskrbimo, da bo ostal zbrani denar vedno v rokah trgovcev.

Nato je bilo sklenjeno, da se vse vprašanje ponovno razpravlja na prihodnji seji.

Zboljšati treba naše organizacije!

Predsednik Savić je v daljšem govoru opozoril na pomanjkljivosti v organizaciji trgovcev. Predvsem ni ta organizacija povsod izvedena ter je zato vodstvo dostikrat brez prave podpore trgovstva. Zlasti težka napaka pa je, ker ne moremo svojih sklepov vedno tudi izvesti. Ko prihajamo s seji, nas naši tovariši naravnost napadajo z vprašanji, kaj smo sklenili in kaj bomo izvedli. Mi jim pa ne moremo dati pravega odgovora, ker se samo dogovarjamo, ne moremo pa izvesti energičnih akcij. Zveze dobivajo sicer zapisnike o naših sejah, a to je tudi vse. To pa je mnogo premalo. Tudi pri nas bi moralo biti tako kakor je pri Centrali industrijskih korporacij. Ta ima dva zelo sposobna tajnika in strokovnjaka za gospodarska vprašanja, ki sta odlično plačana in ki se moreta zato tudi popolnoma posvetiti svoji službi. Pišeta in sestavljata zakon-ske načrte, besedila uredb, intervenirata v vsaki zadevi, ki je važna za industrialce in sta v najboljših stikih z vsemi industrijami v državi. Nimamo danes še zakona o carinskih tarifi, temveč samo

predlog iz leta 1926. Vemo pa, da so tudi brez tega zakona mogli industrialci doseči spremembo posameznih carinskih postavk, kakor je bilo v interesu industrije. Naše Centralno predstavništvo pa je brez tajnika in vse naj opravi predsednik sam. To pa je nemogoče! Naše zveze in tudi naša združenja imajo sicer zelo dobre in delavne tajnike in predsednik Savić zlasti opozarja, kako se v Sloveniji vsi sklepi združenj in

Program za bodoče

Trgovci so bili od pamtiveka nosilci kulture in civilizacije. Kamor so prišli trgovci, tam se je začel z njih sodelovanjem napredek. Sedaj pa smo prišli do tega, da lezemo nazaj. In zato nazaduje tudi vse. Tarnali smo nad vsemi režimi, toda zavedati se moramo, da tudi prihodnji ne bodo boljši. Nismo zadovoljni s smerjo naše gospodarske politike, toda če smo nezadovoljni, zakaj ji ne damo nove smeri mi! Saj res ni treba, da bi morali to smer določevati le advokati. Meni ne gre za nobene politične skupine, temveč meni je na srečo samo gospodarstvo vse naše države. Po naših naravnih zakladih naše dežele bi morali biti med prvimi deželami, v resnici pa smo le malo boljši ko Albanija. Po številu avtomobilov in letal smo med zadnjimi, prav tako po potrebnih papirja, železa in drugih predmetov. Niška Banja, ki je daleč po svetu znano zdravilišče in ki leži ob glavni železniški progi, dobiva pošto le enkrat na teden. In kakšna težava je, dobiti iz Dubrovnika zvezo s svojim obratom! Tisti, ki upravljajo našo pošto, ne razumejo svojega posla. Naša pristanišča nimajo sploh nobenih pripravljen za sprejemanje blaga, ki leži na prostem, da se potem pokvari. V tujem prometu vidimo ravno tako, kako se pri nas dela slabo. Tuji o naši državi sploh nič ne vedo in skozi našo državo kar drve, da pridejo čim prej v Sofijo ali Budapešto, kjer vedo, kaj bodo videli, kaj se jim bo vse nudilo.

Takšne so danes razmere: Če zahtevamo od vlade, da stori nekaj, kar je dobro za vse prebivalstvo, potem nas navadno ne razume. Če pa nas razume, potem izvedejo njeni organi stvar napačno. In zato ne pridemo nikamor, zato ni pri nas pravega blagostanja.

Mi trgovci pa hočemo, da bo v naši državi blagostanje in naša naloga je tudi, da v prvi vrsti pri-pomremo, da pride do tega blagostanja. To svojo dolžnost bomo tudi izvršili, če bomo vsi delali za

zveze tudi izvedejo, toda tudi naša osrednja organizacija mora dobiti svojega tajnika. Zato predlaga, da nastavi Centralno predstavništvo tajnika. (Sprejeto.)

A tudi za naš tisk je treba bolj skrbeti!

Predsednik Savić nato omenja, s kakšnimi težavami se morajo boriti »Trgovske novine«. Njih naloga bi morala biti najmanj trikrat tako velika kakor je. List je dober in ni trgovec, ki ne bi našel v njem koristnih pobud. Ni pa tudi trgovec, ki ne bi mogel dati vsaj 1 dinar na teden za svoje glasilo. In vendar je vse polno trgovcev, ki niso naročeni na naše osrednje glasilo. To se mora nehati!

svoje organizacije in po njih vplivali, da se bo v državi vodila dobra gospodarska politika. In če bomo dobro vodili naše organizacije, potem nas bodo tudi naši tovariši z večjim veseljem poslušali in nam sledili.

Z živahnim odobravanjem so bile sprejete odkrite besede predsednika Savića in v debati, ki je njegovim besedam sledila, je bila izrečena še marsikatera tehtna beseda. Tako je opozoril predsednik Stane Vidmar na nujno potrebo, da prirejajo združenja čim bolj pogostne članske sestanke. Če hočemo doseči od članstva veliko, mu moramo tudi čim več nuditi. Zlasti pa je treba posvečati čim večjo pozornost trgovcem na deželi. Treba je, da smo z njimi v živem stiku, da jih obiskujemo, da se z njimi porazgovorimo. Potem bo oživela organizacija trgovstva po vsej državi in potem bomo tudi dosegli to, na kar imamo pravico.

Našim organizacijam treba dati potrebna sredstva

G. Aleksander Lipković iz Vukovca je opozoril, kako nujno potrebno bi bilo, da bi moral vsak trgovec za borbo, ki jo vodimo proti tujim veleblagovnicam, žrtvovati vsaj 1 do 2 dinarja za centralno organizacijo, da bi potem ta imela sredstva, da bi tudi v dnevnem tisku vodila borbo proti tem veleblagovnicam. Če more ena tuja veleblagovnica za kampanjo v dnevnem tisku žrtvovati stotisoče, bi jih morali žrtvovati tudi trgovci. In 120.000 trgovcev bi moralo spraviti skupaj potrebni denar. Napačno je tudi, da se trgovci v premajhnem številu udeležujejo sej in sestankov naših organizacij. Posledica tega je, da potem poročajo oblasti v Beograd, da je bilo na sestanku le malo trgovcev. Naše zahteve se potem seveda tudi zadostno ne upoštevajo.

Tudi vsi drugi delegati so naglašali potrebo, da trgovstvo več žrtvuje za svoje organizacije.

Naval tujega kapitala

Ob koncu seje se je razpravljalo znova o navalu tujega kapitala. Posebno na nekatera dejstva, ki so jih povedali delegati, moramo opozoriti, ker je nujno potrebno, da jih zve tudi širša javnost.

Tako je dejal delegat Ljubiša Milošević iz Beograda naslednje:

Istovrstno z vprašanjem veleblagovnic se mora temeljito proučiti tudi vprašanje tujega kapitala v naši državi. Osebnost absolutno nisem za avtarkijo in za kitajski carinski zid, ki bi nas ločil od drugih držav. Toda kadar vse druge države kontrolirajo svoj uvoz, tudi mi ne moremo biti za popolno svobodo v trgovini. Zlasti pa moramo zahtevati, da uvede država strogo nadzorstvo nad delom tujega kapitala v naši državi. Tuji kapital nam je dobrodošel, da nam dvigne bogastva, ki leže zakopana v zemlji in da nam pomaga tam, kjer nam manjka sredstev. Naj tudi tuji kapital zasluži, če nam služi,

nikakor pa ne sme v naši državi vladati!

Dve vrsti tujega kapitala ste, ki prihajata k nam. Vsem je znano, kako je prišel k nam Losinger. Ljudem, ki niso imeli nič, so se dale koncesije, da so zaslužili milijone. Prevzemali so od države posle, ki so jih potem izvrševale naše firme in naši delavci, glavni zaslužek pa so obdržali tuji. Denar, delovno silo, material, vse smo dali mi, tujec pa je imel glavni dobiček. Podobno je tudi s »Ta-Toe«. Prijavila se je z delniško glavnico 1 milijona din. njen dnevni promet pa znaša 300.000 din. Nameščenih ima nad 100 prodajalk, ki jih namešča brez strokovne usposobljenosti in ki jih mizerno plačuje. Tako postaja tuji kapital naš gospodar.

Ni pa to vse! Kakor pišejo nemški listi, nas smatrajo tuji za nesposobne, da bi sami upravljali svoja podjetja, zlasti pa, da bi vodili trgovino. Zato že vzgajajo svo-

jo trgovsko mladino, da bo vodila trgovske posle pri nas. Čisto odkrito pripravljajo novo invazijo tujcev v našo deželo. »Deutsches Volksblatt« v Novem Sadu piše, da ni v Jugoslaviji dovolj sposobnih ljudi za vodstvo gospodarskih poslov. Zato bi morali priti k nam tujci, ki bi nadomestili in zamenjali naše ljudi. Nujno je zato, da se tuji kapital pri nas strogo nadzira in da se črtajo iz trgovinskih pogodb vse klavzule o reciprociteti, ki je nam samo v škodo. To zahtevo je nato utemeljeval tudi predsednik Savić, ki je med drugim navedel primer našega človeka, ki kljub vsej reciprociteti ni mogel dobiti na Češkoslovaškem dovoljenja za zaposlitev. Tujci, ki jih imamo v večjih skupinah v Čupriji in Jagodini, kjer delajo v českih podjetjih, se obnašajo, kakor da bi bili v kakšni koloniji. Pri nas delajo, ustanovili pa so si svoje konsume, samo da ne bi izdali nič pri nas zasluženega denarja. Reciprociteta je za nas samo škodljiva!

Tako so zastopniki naših trgovskih združenj dobro osvetlili vsa za trgovstvo važnejša vprašanja in naloga trgovstva je sedaj, da se oprime svojih organizacij in da složno dela za njih napredek, ker bo samo na ta način doseglo, da se bodo začele zahteve trgovstva uresničevati.

Pritožbe proti nerednemu funkcioniranju kliringa z Italijo

V zadnjem času se množe pritožbe zaradi nerednega izplačevanja dobroimetij v kliringu z Italijo. Zlasti se pritožujejo naši izvozniki, da se ne izplačujejo njih terjatve po vrstnem redu, v katerem so bile vplačane. Tudi nad poznim izplačevanjem se pritožujejo izvozniki. Mnogo takih pritožb je prejela tudi naša Zbornica za TOI, ki se je zato s posebno vlogo obrnila na Narodno banko. V svoji predstavi je zbornica naglasila, da ne more kontrolirati, če se klirinške nakaznice res izplačujejo v redu, vendar pa mora opozoriti, da vpliva to, če se ne izplačujejo po vrstnem redu, zelo demoralizirajoče na interese, ki komaj čakajo na svoj denar. Preprečiti pa bi se mogle pritožbe proti poznemu izplačevanju nakaznic, če bi dajala Narodna banka na izdane klirinške nakaznice prednjemu vsaj v taki izmeri, da bi bil del terjatve plačan. Zbornica prosi, da Narodna banka upošteva, v kako težkem položaju je izvoznik, ki mora čakati na svoj denar skoraj tri mesece, za ves ta čas pa mora plačevati banki visoke obresti. Marsikateri trgovec ima v kliringu vsa svoja razpoložljiva sredstva ter je sklepanje novih kupčij v njegovem obratu odvisno od klirinških izplačil.

Zato prosi zbornica, da dovoli Narodna banka predjume na klirinške nakaznice ter s tem omogoči nadaljnje trgovsko poslovanje.

Zahteve društva za ceste

Na zadnji plenarni seji društva za ceste, katere so se udeležili tudi delegati društev iz Ljubljane, Zagreba, Novega Sada, je seja sprejela po daljši debati resolucijo, v kateri se zahteva ustanovitev cestnih fondov, ki da so se izkazali tudi v drugih državah kot najboljše sredstvo za izboljšanje cestnega omrežja. Tem fondom je treba zagotoviti zadostno velike fondove, s tem da se jim prepuste že sedanje dajatve za ceste ter jim dajo še nova sredstva. V ta namen naj se čim prej izda zakon o cestnih fondih. Resolucija nadalje ugotavlja, da so sedanji krediti za ceste mnogo preizkusi in da je nevarnost, da bo vse naše cestno omrežje propadlo, če se v zadnjem trenutku ne reši. Izdatke za ceste je treba smatrati kot dobro investicijo. Društvo za ceste je nadalje mnenja, da ba-

novina in občine posvečajo premalo pažnje izboljšanju cestnega omrežja. Posebno važno je, da bi se iz milijardnega kredita začele ceste popolnoma dokončale in čim prej izročile prometu. A tudi iz socialnih razlogov je potrebno, da se ta cestna dela nadaljujejo.

Pogrešamo, da ni v resoluciji prav nič govora o potrebni decentralizaciji cestnih fondov ter o za-

hlevi, da se ves za izboljšanje cest nabrani denar porabi v onih pokrajinah, v katerih je bil zbran. Ta zahteva pač ne bi smela nikdar izostati.

Občni zbori

Kranjska industrijska družba ima 68. redno glavno skupščino v petek, dne 19. novembra ob 11. uri

v prostorih Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani. Delnice je treba položiti najkasneje do 13. novembra pri blagajni družbe ali pri Kreditnem zavodu za trg. in ind. v Ljubljani ali pa pri Dunavski banki v Beogradu.

Tovarna dežnikov d. d. v Dolnji Lendavi ima 31. redni letni občni zbor dne 15. novembra ob 11. v posvetovalnici tovarne.

Po velikem solidarnem nastopu trgovstva

Borba vsega jugoslovanskega trgovstva proti invaziji tujega kapitala tudi v našo domačo trgovino postaja vedno odločnejša. Manifestacijska zatvoritev trgovin je pokazala veliko disciplino in enotnost vsega jugoslovanskega trgovstva. Ta manifestacija je obenem dokazala, da si je trgovski stan svest resnosti sedanjega časa in da se zaveda, da se mu pripravljajo še težja bodočnost. Sklep seje Centralnega predstavništva je bil, da se trgovine zapro v znak protesta proti dovolitvi tujih veleblagovnic.

Ko je izšla uredba, ki je legalizirala dosedanje brezpravno poslovanje »Ta-te« v Beogradu, je to izvalo enodušen odpor trgovstva tudi v ostalih, doslej neposredno sicer še ne prizadetih centrih v državi. Trgovstvo si je bilo takoj na jasnem, da pomeni določilo v uredbi, da »Ta-ta« v roku 14. mesecev ne bo mogla ustanavljati podružnic in da bo otvarjanje podružnic po preteku tega roka mogoče le v krajih z nad 50.000 prebivalci, in to na podlagi posebnega banovega dovolila (koncesije), le pesek v oči. Dejstvo je, da se pri stilizaciji nove uredbe prav v ničemer niso upoštevali predlogi in interesi nacionalne trgovine, da je torej trgovski stan s svojimi zahtevami propadel in zmagal je tuji velekapital.

Gornje omejitve »Ta-te« so le navidezne. »Ta-ta« si bo med tem časom v vseh večjih mestih nakupila in najela primerne zgradbe ter jih preuredila za svoje obratovanje. Zato ji je potreben tudi čas. Na drugi strani ne more to podjetje kar čez noč otvoriti po vsej državi n. pr. 200 podružnic, zato ji popolnoma zadostuje določba uredbe, da sme ustanavljati podružnice le v večjih mestih, ki imajo nad 50.000 prebivalcev. Prepričani smo, da bo ista »Ta-ta« pozneje lahko »uspela« in si izposlovala slično dovoljenje za kraje z nad 20.000 prebivalci in tudi manjše kraje, ko se bo v večjih mestih že sigurno vgnezdila. Saj

prav nobeno olepšavanje izdane uredbe.

Vse to je jugoslovansko trgovstvo pravilno razumelo in v znak protesta so bile vse trgovine zaprte dva dni v Beogradu, Pančevu, Nišu, Kragujevcu, Kruševcu, Požarevcu in Valjevu. V Skoplju pa so trgovine zaprte danes, ker so se šele včeraj zaključile velike svečanosti v proslavo 25. obletnice osvoboditve Južne Srbije in bi se zatvoritev trgovin v času nacionalnega praznika lahko napačno tolmačila.

V Zagrebu so imeli trgovci in obrtniki pretekli petek skupno zborovanje, na katerem so ostro obsodili zapostavljanje domače trgovine, sprejeli odločno resolucijo in se solidarizirali z vsem ostalim jugoslovanskim trgovstvom, ogromna večina trgovin pa je bila ta dan zaprta.

Slovensko trgovstvo je pokazalo v teh dneh veliko enotnost in solidarnost. Po dosedanjih sporočilih je zaprla Ljubljana vse trgovine v četrtek popoldne in v petek ves dan, Kranj, Skofja Loka, Logatec, Kočevje, Metlika, Črnomelj, Semič in Litija so imeli zaprte trgovine v petek ves dan, Plju pa v petek popoldne. Drugod so se vršile širše seje uprave in nadzorstva združen in bile odposlane na pristojna mesta energične protestne brzojavke.

Beograjsko trgovstvo je s posebnim zadoščenjem sprejelo vest o popolni solidarnosti slovenskega trgovstva in je poslal beograjski

akcijski odbor slovenskim trgovcem posebno zahvalno brzojavko.

Ne moremo iti kar tiho mimo napada na našo stran, ki ga je objavil »Slovenec« s člankom, kjer hoče podtakniti našemu manifestacijskemu nastopu neko politično ozadje in spravlja nastop trgovstva celo v zvezo z znanimi beograjskimi dogodki radi konkordata. Slovensko trgovstvo protestira proti takim insinuacijam, ker so brez vsake podlage in le težka žalitev trgovstva. V konkordat se ni mešalo trgovstvo niti najmanj in prav tako tudi ne v druga politična vprašanja. Prav nobenega povoda ni dalo slovensko trgovstvo za ta napad ter bo zato nanj tudi primerno reagiralo.

Tudi pri tej priliki se je izkazalo, da se sme trgovstvo zanesti v boju le na sebe. Zato dvignimo svoje stanovsko glasilo, naš »Trgovski list«, ki naj postane čim prej dnevnik in glasnik naših zahtev ter odločni pobornik za naše pravice! Dvignimo in ojačimo trgovski strokovni in stanovski tisk!

Ponovno konstatiramo, da velja naša borba le sistem, ki favorizira tuji velekapital. V tej borbi pa je potrebna visoka stanovska zavednost in brezkompromisna enotnost. Samo na ta način smemo pričakovati kakšnih uspehov, brez solidarnosti in odločne borbenosti bo vsa naša borba zaman. Pozivamo vse slovensko trgovstvo, da še bolj strne svoje vrste in se oklene svojih organizacij v borbi do končne zmage!

Osrednji akcijski odbor

Gospodarsko stanje se je izboljšalo

Več prijav ko odjav za vse stroke obratov

Zbornica za TOI v Ljubljani je izdala statistiko o gibanju gospodarskih obratov na njenem območju v 3. četrtletju 1937. Iz statistike se vidi, da se je gospodarsko stanje izboljšalo in da se je v vseh strokah prijavilo več obratov, kakor pa se jih je odjavilo.

Tako je bilo prijav odjav v industriji 4 3
obrtu 245 167
trgovini 195 125
gostinstvu 79 45
Skupno se je torej povečalo število obratov za 183.

Podroben pregled prijav in odjav ter primerjava s prejšnjimi četrtletji nam nudita to sliko:

Trgovina.		
	prijave	odjave
I. četrtletje 1937	208	211
II. " "	206	151
III. " "	195	125
skupno	609	487

Več prijavljenih ko odjavljenih je torej bilo 122 obratov. Največji dvig izkazujejo v 3. četrtletju ti obrati:

z radijskimi aparati 4 prijave, nobene odjave, lesne trgovine +16, -5, s kurivom 0, -1, manufakturnim blagom +6, -4, modnim +2, 0, usnjem 0, -5, čevlji 2, -3, delničnim pridelki +10, -9, hmeljem +2, 0, semenih +1, 0, živili +7, -6, delikatesami +2, -4, perutnino +3, -8, mešanim blagom +73, -40, branjarije +5, -9, galanterijskim blagom +5,

-3, papirjem in pisarniškim potrebščinami +2, 0, knjigarne +1, -2, prevažanje tovorov +3, -1, avtotaksi +7, -2, prevozniki s konji +8, -1 itd.

Iz teh števil se vidi, da se v vseh strokah še ni začelo izboljšanje, saj je v nekaterih celo število obratov padlo.

Obrt.		
	prijave	odjave
I. četrtletje 1937	241	279
II. " "	302	184
III. " "	245	167
skupno	788	630

Število obrtniških obratov je torej naraslo za 158.

Prvič po dolgem času je malenkostno naraslo število čevljarških obratov. Dočim je bilo prijavljenih 26, je bilo odjavljenih le 23. V drugih strokah je bilo prijav oz. odjav: opekarne +2, -1, kamnolomi +1, 0, izdelovanje cementnih izdelkov +2, -1, pečarji +1, 0, ključavničarji +2, -1, kleparji +2, -3, čiščenje kovin +1, 0, kovino stiskarji +2, 0, izdelovanje strojev +2, 0, izdelovanje tehtnic +1, 0, instalacija ogrevanja +2, 0, elektrotehniki +2, -1, mehaniki +3, 0, urarji +3, 0, kolarji +3, -9, žage +7, -4, mizarji +23, -15, sodarji +1, -2, vulkaniziranje +1, 0, sedlarji +1, -3, tkalci +3, -1, izdelovanje pletenin +5, -4, predtiskarije +2, -1, krojači +25, -10, šivilje +19, -19, briv-

ci in frizerji +17, -6, mlini +4, -5, kmetški mlini +9, 0, peki +20, -11, mesarji +13, -6, stavbeniki +2, -1, zidarji +1, 0, tesarji 0, -2, vodovodni instalaterji +5, 0, izposojevanje mlatilnic +3, -7.

Tudi v obrtu še ni dosežen v vseh strokah napredek, ker v nek-kih še vedno prevladujejo odjave nad prijavami.

Gostinstvo.		
	prijave	odjave
I. četrtletje 1937	78	59
II. " "	87	43
III. " "	79	45
skupno	244	147

Število obratov se je v tem letu povečalo za 97.

Prijavljenih oz. odjavljenih je bilo v 3. četrtletju: hotelov +5, -1, restavracij +3, -2, gostiln +37, -31, kavarn +3, 0, penzionov +4, -1, bifejev +3, -1, ljudskih kuhinj +1, 0, krčme +23, -5, točilnic alkoholnih pijač 0, -3.

Industrija.		
	prijave	odjave
I. četrtletje 1937	4	5
II. " "	4	10
III. " "	4	3
skupno	12	18

Industrijskih obratov je torej bilo v vsem letu 6 več odjavljenih ko prijavljenih.

V tretjem četrtletju je bilo prijavljenih 1 obrat za izdelovanje in montiranje vozil in prevoznih sredstev, 2 tkalnice, 1 izdelovanje papirnih vrečic. Odjavljeni pa so bili 1 obrat za izdelovanje hladilnih strojev in gramofonov, 1 obrat za izdelovanje čipk in 1 mlin za olje.

Dr. Schacht vendarle ostane

V velikem boju med Göringom in dr. Schachtom, ki traja že nekaj mesecev, se Hitler nikakor ni mogel odločiti ne za enega niti za drugega. Demisije, ki jo je podal dr. Schacht kot gospodarski minister, ni hotel Hitler sprejeti, ter tudi ni dovolil, da bi se ta objavila v nemških listih. Schacht je nato objavil svojo demisijo v tujih listih. Zaradi te »nediscipliniranosti« je bil Hitler sicer precej hud, vendar pa ni hotel dr. Schachta pustiti pasti in ga je hotel zadržati v vladi vsaj kot ministra brez listnice, da bi mogel svetovati v vseh gospodarskih vprašanjih.

Nasprotje med Schachtom in Göringom je načelne prirode. Doktor Schacht je pristaš gospodarskega liberalizma in želi, da se industrija in trgovina razvijata po svojih zakonih in čim bolj nemoteno. Göring pa hoče, da v znaku vojnega gospodarstva postavi vse nemško gospodarstvo na vojno gospodarstvo in v službo oboroževanja. Hkrati pa se naj bi tudi uveljavil narodno socialistični nauk o notranjem kroženju nemškega gospodarstva s tem, da se to čisto zapre od tujine.

Za boj med dr. Schachtom in Göringom se naravno zelo zanima tudi tujina in čisto naravno je, da je vest o Schachtovem padcu povzročila tudi nazadovanje nemške marke, saj je dr. Schacht znan tudi po tem, da je velik nasprotnik vsake inflacije.

Hitler demisije dr. Schachta navsezadnje le ni sprejel, pač pa je dosegel, da je prišlo med obema po dolgih pogajanjih vendarle do sporazuma, pri katerem pa je največ popustil Göring. Kljub temu pa le malo ljudi veruje, da bi se mogel dr. Schacht držati še daljšo dobo.

Velik zaslužek si pridobite z vpeljavo izvrstne žitne kave »Slast Ekstra« v lepih prozornih zavojčkih. Zavojčki po 1/8, 1/4 in 1/2 kg. »Slast melange« je izvrstnega okusa in vonja. Za poskušnjo pošljite nam franko 5 kg »Slast melange« v zavojčkih sortirane velikosti. Commerce d. d. v Ljubljani.

Opozorjamo!

cenjene trgovce, da se je trdka **SITAR & SVETEK** preselila v **Frančiškansko ul. št. 3**, njeni izdelki so:

»Stampilje«, »Etikete« in »Graverstvo«

Tvrdka, ki tudi redno inserira v našem Trgovskem listu, je vobče znana po izdelavi svojega solidnega dela in cene, vsled česar jo toplo priporočamo.

se, je tudi Bač'a razširjal na popolnoma identičen način, najprej je polovil velike ribe, pozneje so mu bile tudi majhne ribice dobrodošle. Tu niti ne omenjamo razpošiljanje blaga iz večjih središč tudi v najoddaljenejše kraje.

Prav tako je napačno mnenje, da se »Ta-ta« ne bo izplačalo otvarjati podružnic v manjših krajih, ker je notorno, da so takim velepodjetjem manjši kraji prepotrebni, da v njih plasirajo blago, ki ga v mestih niso mogla razpečati.

In kar je glavno: »Ta-ta« si je z novo uredbo pridobila veleblagovniški monopol v naši državi. Tega dejstva ne more spremeniti

Politične vesti

Predsednik turške republike Kemal Atatürk je v svojem govoru ob otvoritvi parlamentnega zasedanja najprej govoril o notranje-političnih vprašanjih, nato pa se dotaknil zunanje-političnih. Izjavil se je odločno za Zvezo narodov ter za mir. S svojimi dobrimi odnosi z vsemi balkanskimi državami ter z novim paktom, ki je bil sklenjen med Turčijo, Afganistanom, Iranom in Irakom je Turčija močno utrdila mir.

Romunski kralj Karol je prišel na trodnevno bivanje v Češkoslovaško. V Brnu si bo ogledal tamšnjo tvornico za orožje, udeležil se tudi lova ter imel seveda tudi važne politične sestanke.

Bolgarski kralj Boris je prišel v London, kjer bo skušal predvsem doseči, da se prizna Bolgarski svoboda v oboroževanju. Kralj Boris bo poudaril v svojih razgovorih z angleškimi državniki, da ostane Bolgarska zvesta politiki Zveze narodov, da se ne bo priključila niti osi Berlin-Rim niti Moskvi, da ostane še nadalje v prijateljsstvu z Jugoslavijo in bo tudi pojasnil, zakaj Bolgarska še ni vstopila v Balkansko zvezo.

V Budapešto pride dne 12. t. m. državni podtajnik v angleškem zunanjem ministrstvu **Robert Vansittard**. Zaradi njegovega prihoda je odpovedano potovanje zunanjega ministra Kanye v Berlin. Madžarska se bo morala ob priliki Vansittardovega obiska odločiti, če gre z Nemčijo ali z Anglijo.

V Bruslju se je začela konferenca devetih držav zaradi dogodkov na Daljnem vzhodu. Konferenca pa se ne udeležuje Japonska in prav tako tudi ne Nemčija. Za predsednika konference je bil izvoljen belgijski zunanji minister Spaak. Delegati Amerike, Anglije in Francije so v svojih govorih poudarjali, da je glavni namen konference, da prepreči, da bi se iz sedanje japonsko-kitajske vojne razvila nova svetovna vojna. Zato naj konferenca posreduje med obema državama za mir. Italijanski delegat pa je zavzel posebno stališče in predlagal, da bi Kitajska in Japonska uredile spor z direktnimi medsebojnimi pogajanj. Kitajski zastopnik Wellington Koo je izjavil, da se bo Kitajska branila tako dolgo, dokler bo Japonska agresivna. Na konferenci je bilo sklenjeno, da se Japonska še enkrat povabi na konferenco.

Na ožji seji londonskega odbora je bil sprejet predlog italijanskega delegata, da predsednik odbora skuša takoj pridobiti obe španski vladi za izvajanje angleškega načrta ter da prouči vse možnosti za evakuacijo prostovoljcev. Na seji je prišlo do ostrih nastopov med ruskim zastopnikom Majskim in italijanskim zastopnikom Grandjem.

Na Mussolinijev govor, da se morajo Nemčiji vrniti kolonije, je odgovoril v angleškem parlamentu zun. minister Eden ter dejal: »Kakor je zbornici brez dvoma znano, se je v zadnjih dneh izrekla za nemške kolonije neka država, ki je sama z izhodom svetovne vojne dobila v Afriki zelo znatne pridobitve zemlje, in sicer od držav, ki so bile v vojni njene zaveznice. K tej zahtevi se ne bi podrobneje izjavil, v kolikor se tiče samo nas in Nemčije, moram pa čisto odkrito izjaviti, da ne moremo nobeni vladi priznati pravice, da bi se obracala na nas zaradi prispevka, če ni prav nobenega dokaza, da je ta vlada sama pripravljena tudi s svoje strani dati v tej zadevi kakršne koli prispevke.«

Edenov govor je povzročil seveda v Italiji burjo ogorčenja in italijanski listi v svojem odgovoru zlasti poudarjajo, da ni dobila Italija od Nemčije prav nobene zemlje. Tega seveda tudi Eden ni trdil, a ga italijanski listi iz lahko pojmljivih razlogov nikakor nočejo razumeti.

Nemški parlament bo sklican 9. novembra k seji. Na tej seji bo Hitler proglasil, da Nemčija ne priznava več določb versajske pogodbe o odstopu nemških kolonij in zahteval, da se te vrnejo Nemčiji.

Kongres francoske radikalno socialistične stranke se je v svoji zaključni resoluciji ostro izjavil proti vrnitvi nemških kolonij. Resolucija odklanja sploh vsako debato o tem vprašanju.

Neko neznano letalo je vrglo na angleški parnik »Jean Weend« več bomb in ga potopilo. Na parniku sta bila tudi dva uradnika mednarodne kontrole komisije. Angleška vlada je zahtevala, da mora odpluti velika križarka »Hood« v Barcelono, da preišče ta napad.

Anglija bo sklenila trgovinsko pogodbo z gen. Francim in imenovala v njegovi Španji svoje konzulate.

Senator Pierlot je vrnil mandat za sestavo vlade, ker ni mogel pridobiti socialistov.

Med Italijo in Japonsko se pripravlja pakt o medsebojni pomoči v azijskih deželah. Ker bi v primeru sklenitve tega pakta imela Italija na svoji strani dve veliki vojaški sili (Nemčijo in Japonsko), že govore nekateri bolj navdušeni italijanski fašisti, da ni razloga, da ne bi Italija vodila svoje imperialistične politike z vso energijo.

Japonski gen. Mateui, ki povezuje pred Sangajem, je izjavil v nekem intervjuu, ki ga pa je dovolil samo italijanskim novinarjem, da bo japonska vojska vkorakala tudi v Nanking. Ko je prišel na odnošaje Japonske do Evrope in Amerike, je z največjim prezirom govoril o prizadevanjih Evrope in Amerike, da bi prišlo med Kitajsko in Japonsko do miru.

V Tokiu se je začela konferenca mlade Azije, na kateri sodelujejo

zastopniki Japonske, Sijama, Indije, Nove Mongolije, severne Kitajske, Mandžukua in nekaterih mohamedanskih držav. Konferenca je sklenila, da bo pozvala vse azijske države, da se priključijo protiboljševističnemu bloku, ki so ga sklenile Nemčija, Italija in Japonska.

Za njujorskega župana je bil znova izvoljen **Laguardia**, ki je dobil skoraj pol milijona glasov več ko njegov protikandidat.

Kako je presoјati verodostojnost poslovnih knjig

Važna odločba upravnega sodišča v Celju

Reklamacijski odbor za pridobitvo v konkretnem primeru ni priznal verodostojnosti poslovnih knjig, ker da izdatki za potnike in avtomobile niso bili zadostno dokumentirani. Tudi da ni bila med dohodki upoštevana provizija, katero je tožitelj v l. 1935. prejel od neke tvrdke.

Proti tej odločbi je prizadeta stranka vložila tožbo na upravno sodišče. V tožbi je izvajala sledeče:

»1. Radi tega, ker se je pri pregledu raznih prilog in dokumentov ugotovilo, da stroški, izplačani potnikom in za avtomobile niso zadostno dokumentirani, absolutno ne izhaja neverodostojnost poslovnih knjig kot takih, ker je v trgovskem življenju pogostokrat nemogoče, za vsako malenkost dobiti oz. zahtevati originalna potrdila. Če se pa že taki nezadostno nedokumentirani izdatki davčno-pravno ne morejo priznati kot odbitna postavka, bi se pa vsaj bila morala ugotoviti njih vsota in izločiti od bilančne izgube ter na ta način ustvariti pozitivna ali negativna davčna osnova. Nikakor pa ne gre, da se na eni strani ugotovi, da so knjige pravilno pisane, torej verodostojne, na drugi strani se jim pa verodostojnost odreka, češ da niso vsi stroški zadostno dokumentirani. Če bi ta najnovejša praksa obveljala, ki pa vrh tega v zakonu o neposrednih davkih ni utemeljena, potem bi se pa ne mogla nobenim poslovnim knjigam priznati verodostojnost, ker je povsem nemogoče, da bi bili vsi izdatki dokumentirani.

Glede lastnih stroškov, ki jih po večini obsega ugotovljena vsota 15.587,30 din, je tožitelj ponudil kot dokaz, da je dejansko obiskal stranke, originalne naročilne liste, toda ta dokaz se je kot nezadosten zavrnil. Postopanje reklamacijskega odbora je bilo torej nezakonito, ker bi bil moral določiti dejanski dohodek na podlagi rezultata pregleda knjig in če je bil ta pregled nedosten, ker se ni ugotovila celotna vsota po naziranju odposlanca finančne uprave neodbitnih postavk, bi moral vrniti odmerni spis davčni upravi, da odpravi ta nedostatek.

2. Istotako nima v zakonu osnove naziranje reklamacijskega odbora, da spadajo provizije, ki jih je tožitelj prejel v letu 1935. kot zastopnik tovarne N. N., med dohodke žganjarne, in to z ozirom na določila čl. 43. in 44. zakona o neposrednih davkih.

O tej tožbi je upravno sodišče takole razmotrivalo:

»Ad 1. Po čl. 53., odst. 3. zakona o neposrednih davkih se ugotovi čisti dohodek na podstavi bilance in računa izgube in dobička, ako se prepriča davčni oz. reklamacijski odbor, da so podatki in računi verodostojni in da so računi sestavljeni po zakonsko predpisanih in redno vodenih trgovskih knjigah.

Trgovinske knjige so pa v redu vodene, če je med drugim vsaka vknjižba dokumentirana z listino (računom, dopisom itd.). Kajti vsaka knjižba, ki ne temelji na listini, se mora načeloma smatrati za fingirano. Vendar obstojijo v praksi tudi vknjižbe, ki niso dokumentirane, ker se nanašajo na

izdatke, o čijih obstoju ni mogoče dvomiti in ki sestojijo iz raznih manjših zneskov, za katere se navadno ne izdajajo računi. Ako se nahajajo v trgovinskih knjigah take vknjižbe, se ne more reči, da so radi njih knjige neverodostojne, nego je stvar davčnega odn. reklamacijskega odbora, da višino teh izdatkov oceni po prostem preudarku oz. jih sploh ne prizna.

V predmetnem primeru je v zapisniku o pregledu tožiteljevih poslovnih knjig ugotovljeno, da so predložene knjige vezane, parifirane, paginirane in kolkovane, da se vršijo vpisi dnevno sproti s črnilom, da ni opaziti prečrtanih, radiranih in drugih izprememb v prvotnih vknjižbah in da so knjige pravilno sešete in prenosijo pravilno preneseni.

Nadalje je v zapisniku zabeleženo, da je pregledovalec knjig pri pregledu raznih prilog in dokumentov ugotovil, da stroški, izplačani potnikom in za avtomobile, niso zadostno dokumentirani. K vsakemu izdatku je sicer priloga, vendar ni prejem zneska potrjen od osebe, ki je dobavila blago, izvršila popravilo itd., temveč je podjetnik (tožitelj) sam označil na prilogah znesek, katerega je izdal. Med ostalimi prilogami se je našlo 51 prilog, ki se ne morejo smatrati za originalne, v skupnem znesku 14.587,03 din. Po večini so v tem znesku izdatki za bencin in dnevnice za lastnika podjetja.

Iz navedenega izvira, da gre pri osporavanih vknjižbah za razne stroške, izplačane potnikom, za stroške za avtomobile, za izdatke za bencin in za tožiteljeve dnevnice. Gre torej za izdatke, ki so

se napravili v manjših zneskih in o katerih se radi njihove vsakdanjosti ne more trditi, da bi bili fingirani. V smislu gornjih izvajanj se pa ob nedostajanju dokumentacije za sleherni tak izdatek ne more reči, da bi bile tožiteljeve knjige neverodostojne, zlasti z ozirom na uvodno ugotovitev v zapisniku o pregledu tožiteljevih knjig, da so le-te predpisno vodene. Navedena nedostojnost bi marveč le bila razlog, da davčni, odn. reklamacijski odbor oceni višino izpodbijanih izdatkov po prostem preudarku, odnosno v najneugodnejšem primeru, da teh izdatkov ne prizna, nego jih prišteje v davčno osnovo pridobitve.

Ad 2. Prav tako ni dokazana neverodostojnost tožiteljevih poslovnih knjig s tem, da v njih ni upoštevana provizija, ki jo je tožitelj prejel od tvrdke N. N. Kajti tožiteljeva žganjarna, za katero vodi tožitelj poslovne knjige, nima nobene gospodarske ali druge zveze z njegovim zastopstvom tovarne N. N. Tudi davčno-pravno ni podana nikaka zveza nego mora biti tožitelj od tega svojega zastopstva ločeno obdačen.

Radi tega je upravno sodišče dne 4. septembra 1937 pov. številka F 486/37—5 razsodilo, da razlogi, ki jih navaja reklamacijski odbor za neverodostojnost poslovnih knjig potemtakem ne drže. Zato reklamacijski odbor ni imel razloga, da je odstopil od ugotavljanja pridobitvske osnove po določenih čl. 53.—55. zakona o neposrednih davkih in prešel k ocenjevanju po čl. 57. tega zakona.

Upravno sodišče je s tem tožbi ugodilo in izpodbijani upravni akt radi nezakonitosti razveljavilo.

Brivska organizacija v Ljubljani slavi 50letnico

»Združenje brivcev, frizerjev in kozmetikov v Ljubljani« bo slavilo v dne 14. in 15. novembra svoj polstoletni jubilej z velikim nagradnim tekmovanjem v friziranju. Pokroviteljstvo je prevzel predsednik Zbornice za TOI v Ljubljani, gosp. Ivan Jelačin.

Iz podrobnega sporeda vidimo, da se je Združenje dobro pripravilo za čim lepšo proslavo, posvečeno delu.

V nedeljo dopoldne bodo sprejeli na kolodvoru svoje tovariše iz vseh krajev države, ki bodo v velikem številu prihiteli k redkemu slavlju organizacijskega dela. Ob 16. uri se bo začelo v zgornjih prostorih »Kazine« veliko nagradno tekmovanje v friziranju, največje, kar jih je do sedaj bilo pri nas sploh. Vajenke bodo prvič pokazale znanje v vodni in železni ondulaciji. Ob 17. uri nastopijo pomočnice in pomočniki v obeh ondulacijah in »Postič« frizurah, ob 18. uri pa mojstrice in mojstri v vodni in železni ondulaciji ter fantazijskih »Postič« frizurah. Za zaključek bo pa še tekmovanje v brzem britju, prvo te vrste pri nas, pri katerem bodo pokazali mojstri in pomočniki vse svoje znanje in brzino, ki se sedaj sleherni dan zahteva.

Predsednik združenja, g. Ivan Dorčec, ki ima ob proslavi hkrati tudi svoj jubilej, 10-letno predsestvo, s tovariši odborniki že vztrajno dela in urejuje vse ogromne posle, ki so se nabrali za to proslavo.

Tehnične posle tekmovanja v friziranju vodi g. Vili Franchetti, ki bo s pripravami že te dni začel. »Trening« je namenjen v glavnem onim tekmovalkam, ki bodo to pot prvič javno nastopile.

Drugi dan, v ponedeljek, 15. novembra bo ob 9. uri v stolnici naša zadušnica za umrle člane združenja, ob 11. uri pa svečana seja združenja v veliki dvorani zbornice za TOI v Beethovnovi ulici. Banket bo ob 13. uri v »Zvezdi«, popoldne pa bo skupni izlet vseh udeležencev v ljubljansko okolico.

Vrlim obrtnikom čestitamo k jubileju njih organizacije, ki je obenem jubilej njih samih, ter jim želimo pri izvedbi sporeda kar največ uspeha, da bi vztrajnost polstoletnega nesebičnega dela rodila čimveč sadov. O proslavi bomo še poročali.

Vsak trgovec mora biti naročnik „Trgovskega lista“

Kaj pravijo naši gospodarski ljudje

Uvedba poštnih dopisnic s sliko

V dnevnih časopisih je bilo te dni čitati, da je poštna uprava izdala novo serijo poštnih dopisnic s slikami raznih krajev, katere bodo razpečavali poštne uradi. Izdajo takih dopisnic utemeljuje poštna uprava s tem, da bodo dopisnice služile propagandi za naše kraje. Mi pa dvomimo, da bi te dopisnice-razglednice z enostransko sliko dotičnega kraja pripomogle k večjemu uspehu tujske propagande, kakor umetne in fotorazglednice, ki predstavljajo v serijah letoviške in druge kraje v mnogovrstnih posnetkih. Dokler poštnih dopisnic-razglednic ni bilo, so tuje in domačini kupovali cele serije umetnih ali fotorazglednic in jih razpošiljali med svet in pomnožili s tem poštne uprave dohodek. Odkar so pa poštne dopisnice s slikami v prometu, je pošta dopisnic sicer mnogo več prodala, rezultat dobička bo pa manjši, ker jo dopisnica s sliko več stane nego znamka za 1 din, ki se mora na razglednico prilepiti. Brez dvoma pospešujejo naravni fotografski posnetki naših krajev na razglednicah dosti bolj učinkovito tujski promet in so mnogo boljše reklama za tujski promet, nego slabo izdelane slike na poštnih dopisnicah. S prodajo teh dopisnic pa je promet z umetnimi in fotorazglednicami zelo padel, kar se posebno občuti v letoviških in zdraviliških krajih, od česar imajo škodo proizvajalec in prodajalec razglednic. V tujsko prometnih krajih je prodaja razglednic tvorila glavni zaslužek trgovcev te stroke, kateri bo po zaslugi poštne uprave sedaj hitro usahnil. Občutno smo bili prizadeti že z monopolizacijo inozemskih časopisov, katere moramo po težkih pogojih dobivati po raznih založnikih, ki nam računajo tudi neprejete časopise in revije in otežkočajo dobavo in prodajo, sedaj nam je pričela delati konkurenco še poštna uprava, ona uprava, ki ima od trgovskega poslovanja največ koristi in katere dolžnost bi bila podpirati trgovstvo. Upamo, da bo toliko uvidevna, da bo pošljala poštnim uradom le one dopisnice, ki ne predstavljajo dotičnega kraja. Naj se na primer prodajajo dopisnice Bleda v Rogaški Slatini, Dubrovniku itd. in obratno, da ne bodo vzele trgovcem še ta mali zaslužek, ki jim je še ostal.

Letos slab izvoz sadja

Letošnji izvoz sadja je bil tako slab, kakor že dolgo ne. Češpelj, suhih in svežih, smo izvozili izredno malo. A tudi izvoz grozdja, jabolk in orehov bo slab. Skupno bomo letos izvozili komaj tretjino sadja, ki smo ga izvozili povprečno v zadnjih petih letih. Svežih češpelj smo skupno izvozili 340 vagonov. Glavni odjemalec je bila Avstrija, za njo pa Češkoslovaška, ki je uvozila 91 vagonov. Suhih češpelj smo izvozili dosedaj 1236 ton ter jih bomo največ še to količino izvozili. To je samo ena petnajstina lanskega izvoza. Tudi izvoz grozdja je bil slab, predvsem zaradi slabe kakovosti in visokih cen. Izvoz jabolk se je šele začel. Do konca oktobra smo izvozili samo okoli 50 vagonov jabolk, največ v Češkoslovaško, kamor smo izvozili okoli 38 vagonov. Izvoz jabolk v Nemčijo se še ni začel, ker se smejo v Nemčiji prodajati do konca decembra samo domača jabotka, da bi bil s tem položaj zanje bolj ugoden. Orehov smo izvozili dosedaj 25 vagonov. Izvoz bo letos manjši, ker so mnogo orehov zaradi izvoza orehovega lesa posekali. Orehe smo izvažali predvsem v Nemčijo.

Denarstvo

Kaj bo storila Narodna banka za denarne zavode?

Upravni svet Narodne banke je na podlagi ankete sklenil na svoji zadnji seji, da bo storila Narodna banka v korist naših denarnih zavodov naslednje:

1. Narodna banka bo dala na razpolago denarnim zavodom v vsej državi kredit 250 milijonov dinarjev. Iz tega kredita se bodo dajala denarnim zavodom 3% na posojila, ki pa se smejo porabiti izključno samo za izplačevanje vlog do 10.000 din.

2. Majhnih blokiranih vlog je po nepopolnih podatkih Narodne banke za 210 milijonov din.

3. Pri dodeljevanju 3%nega posojila bo Narodna banka predhodno proučila stanje dotičnega denarnega zavoda, ki prosi za posojilo in šele nato dovolila posojilo.

4. Dodeljevanje 3%nih posojil ne bo omejeno samo na denarne zavode, ki so pod zaščito, temveč tudi na zavode, ki niso zaprosili za zaščito.

Nadalje se sporoča še naslednje:

Prva anuiteta, ki jo mora plačati Priv. agrarna banka denarnim zavodom, dospe 31. decembra 1937. Skupna vsota teh anuitet znaša 140 milijonov din. Ta znesek pa še ni definitivno določen in bo prej manjši ko večji.

Denarni zavodi bodo nadalje do konca leta prejeli 3%ne obveznice na podlagi uredbe o likvidaciji kmetskih dolgov, ki se že sedaj dajejo. Teh obveznic bo za 300 milijonov din in se bodo mogle lombardirati pri državnih denarnih zavodih.

Skupno bodo torej dobili denarni zavodi 690 milijonov din. Če se bodo vse obveznice lombardirale, potem bodo imele banke in denarni zavodi na razpolago za približno 570 milijonov din likvidnih sredstev.

Vse te vesti pa izhajajo iz zasebnih virov. Ne razumemo, zakaj Narodna banka takoj sama ne objavi vse sklepe, da bi se znala javnost ravnati in bi ljudje natančno vedeli, pri čem da so.

Pripominjamo le še, da niso združene organizacije zadovoljne s pomočjo, ki jo dobe od Pošte hranilnice, banke in denarni zavodi pa ne s pomočjo Narodne banke. Eni ko drugi izjavljajo, da je ta pomoč nezadostna.

Uradni tečaji za november

Finančni minister je določil za november te uradne tečaje:

1 napoleonor	din 298'50
1 zlata turška lira	339'70
1 angleški funt	238'—
1 ameriški dolar	43'10
1 kanadski dolar	42'80
1 nemška marka	14'—
1 zlot	8'15
1 avstrijski šilling	8'70
1 belg	7'25
1 pengó	8'60
1 brazilski milreis	2'65
1 egiptovski funt	240'—
1 urugvajski pesos	23'—
1 argentinski pesos	12'85
1 čilski pesos	1'40
1 turška papirnata lira	34'75
100 albanskih frankov	1410'—
100 francoskih frankov	162'—
100 švicarskih frankov	1000'—
100 italijanskih lir	225'—
100 nizozemskih gold.	2384'—
100 bolgarskih levov	45'—
100 romunskih levov	32'—
100 danskih kron	953'—
100 švedskih kron	1100'—
100 norveških kron	1073'—
100 pezet	230'—
100 drahem	39'50
100 češkoslov. kron	151'—
100 finskih mark	94'40
100 letonskih lat	811'—

Tem tečajem je že prištet pribitek (»prime«).

Skromno povečanje hranilnih vlog

Od 1. avgusta do 1. septembra so se hranilne vloge v vseh naših denarnih zavodih povečale le za 11 na 11.701 milijon dinarjev. Pripomniti pa je treba, da so vlo-

ge v samoupravnih hranilnicah padle za 3 milijone in da so napredovale le v drž. denarnih zavodih in v bankah, v obeh za po 7 milijonov.

Vloge v obeh državnih zavodih znašajo že 3168 milijonov, pri bankah 6303 in pri samoupravnih hranilnicah 2150 milijonov dinarjev.

V primeri z lani pa so se vse vloge povečale za 1122 milijonov, in sicer vloge pri drž. zavodih za 629, pri bankah za 284 in pri samoupravnih hranilnicah za 209 milijonov dinarjev.

40 novih delniških družb je bilo ustanovljenih letos

V prvih desetih mesecih je bilo ustanovljenih 40 novih delniških družb, katerih skupna glavica znaša 106,4 milijona dinarjev. Dejansko pa je bilo ustanovljenih samo 29 novih podjetij s skupno glavico 34,5 milijona din, dočim je 11 novih delniških družb nastalo tako, da so se stara podjetja spremenila v delniške družbe. Večina kapitala pa pripada tem novim družbam. Deloma je porast delniških družb posledica davčne prakse, ker delniškim družbam ne odmerjajo davčni odbori davka. Od novih delniških družb ima 24 svoj sedež v Beogradu, 9 v Zagrebu, 3

v Zemunu in po ena v Ljubljani, Pančevu, Čačku in Sušaku. Ljubljana odreže torej silno slabo. V tem ni le krivda Ljubljane, ki ne zna pritegniti industrije, temveč deloma tudi v davčni praksi, ki je v Beogradu neprimerno bolj milila ko v Ljubljani. Od novih družb je 7 tujih oz. pod tujim vplivom.

Narodna banka sporoča, da je 4. novembra izplačala klirinška nakazila od št. 8173 do 8179 z dne 1. oktobra 1937 (po novem kliringu z Italijo).

Banca di Napoli je odprla svojo podružnico v Albaniji.

Od preobilice likvidnega denarja trpi nizozemski denarni trg. Samo pri Nizozemski banki je na loženih brezobrestno 700 milijonov goldinarjev. Nizozemci so namreč prodali večje število ameriških efektov, kar je imelo za posledico veliko ponudbo v dolarjih, da je moral nizozemski izravnalni fond kupiti zlato, da bi preprečil dvig tečaja goldinarja. Zlata podloga Nizozemske banke je narasla na 1330 milijonov goldinarjev. To je najvišje stanje, kar ga je kdaj dosegla. Istočasno pa trpi nizozemska država na pomanjkanju denarja, ker se je 3%no nizozemsko-indijsko konverzijsko posojilo v višini 200 milijonov goldinarjev ponesrečilo. Pod vplivom borzne krize noče nizozemsko prebivalstvo nalogati denarja v nizko obrestujoče se državne papirje ter pušča raje svoj denar ležati brezobrestno v bankah.

Zaključek sadne razstave in sadnega sejma v Mariboru

Na praznik Vseh svetnikov se je zaključila v Mariboru sadjarska razstava in sadni sejem. Uspeh letošnje sadjarske prireditve je nad vse zadovoljiv. Že število obiskovalcev, ki jih je bilo nad 50.000, to zgornjo izpričuje. Gotovo ni imela v naši državi še nobena zgolj gospodarska razstava tolikšnega obiska. Sadjarska razstava je imela predvsem poučni namen ter ga je v polni meri dosegla. Nazorno je prikazala velik razmah sadjarsstva v Sloveniji ter njegov pomen za celotno naše gospodarstvo. Tudi v propagandnem pogledu je učinkovito delovala; obiskovalcem je bila predložena najraznovrstnejša praktična uporaba sadja. Videli so tudi najmodernejše orodje za oskrbovanje sadovnjakov in očuvanje sadovnjakov in sadnih dreves pred bolezenskimi in živalskimi škodljivci. Tvrde, ki so to orodje in priprave razstavile, so zelo zadovoljne, ker so

dobile velika naročila ter so navezale številne trgovske stike. Zlasti obiskovalci iz južnih pokrajin države so se zanimali za sadjarsko orodje, predvsem za motorne brizgalne, ki bi jim bile potrebne za očuvanje velikih nasadov sliv.

Lep uspeh je dosegel tudi sadni sejem. Na zadnji dan sejma je bila sklenjena kupčija za vse razstavljeno sadje, ki ga je bilo okrog 40.000 kg. Vsa jabolka je kupila domača trdka L. Sonnenschein iz Ptuja, ki ga je plačala kg po 3 dinarje. To je najvišja cena, katero so letos jabolka dosegla. Trdka Sonnenschein je jabolka že prevzela in odpeljala v Ptuj, kjer jih je vskladiščila. Spriču tega lepega uspeha je sklenilo sadjarsko društvo, da bo prirejalo odslej vsako leto v Mariboru sadjarsko razstavo, združeno s sadnim sejmom.

Doma in po svetu

Za inšpektorja vse naše pehote je bil imenovan poveljnik savske divizije gen. Kostić, za poveljnika savske divizije pa general Antić.

Tudi preteklo nedeljo je priredila združena opozicija po večjih krajih Srbije številne sestance in konference. Več konferenc je bilo tudi v Bosni in Vojvodini.

»Vreme« poroča o shodu HSS v Posušju, kjer je govoril poslanec Smoljan o sporazumu med dr. Mačkom in združeno opozicijo. Po »Vremenu« je dejal radičevski poslanec naslednje: »Vsi ste te dni slišali besedo »sporazume«. Vprašali boste, kaj je to sporazum. Prišli so te dni v Zagreb Srbijanci in so rekli: »Priznamo, da vse to, kar smo dosedaj delali ni bilo pravo, in zato smo prišli, da se sporazumemo.« Dr. Maček jim je odgovoril: »Jaz sem bratje vedno za sporazum.« Tedaj so pisali dr. Mačku, da je narodna suverenost steber in da se mora ustava, ki je bila sklenjena brez pristanka Hrvatov, zavreči. Prav tako so Srbijanci priznali, da smo mi Hrvati čisto poseben narod in ko so prišli v Zagreb, so sprejeli tudi vse druge zahteve dr. Mačka. Tako vladno »Vreme«. Drugi listi o tej izjavi posl. Smoljana ne poročajo nič.

V občinskem svetu na Jesenicah je predlagala skupina dr. Stanovnika, da občina pozdravi zagrebški sporazum. Ta predlog pa je bil odklonjen z glasovi pristašev JNS in JRZ. Pač pa je bil sprejet drugi predlog skupine, da se proglasi 29. oktober kot slovenski narodni in državni praznik.

Umrl je senator Toma Jalžabec. Bil je pristaš JNS ter je užival v krogu svoje stranke zelo veliko spoštovanje.

Češkoslovaški trgovinski minister Neumann, ki uživa kot zaveden borec za pravice trgovstva popolno zaupanje čsl. trgovstva, je prišel v Zagreb, kjer je obiskal Zagrebški zbor. Ogledal si je mesto, kjer bo zgrajen češkoslovaški paviljon.

V Ljubljani je bil te dni Tomo Blažina, nacionalni komandant jugoslovanskega oddelka ameriške legije iz svetovne vojne. Skupno z ameriško legijo je prišel v Pariz k odkritju velike grobnice ameriških vojakov, nato pa je odpotoval v Beograd in se poklonil spomenu neznanega junaka na Avali in kralja Aleksandra na Oplenju. Sprejet je bil tudi od kneza-namestnika v avdienci ter tudi od njega odlikovan. Iz Jesenic se je vrnil Blažina v Ameriko.

Dr. Ante Trumbić se je po daljšem bivanju v tujini vrnil v Zagreb, kjer je imel daljši sestanek z dr. Mačkom.

ANTON KOVAČIČ

Izdelovanje glinastih peči v najmodernejših vzorcih. Postavitve vsakovrstnih štedilnikov in kamnin. — Obiljnost anje, hodnikov, kopalice, mense itd. — Samotne in kmetijske peči. — Vsa popravila izvršujem točno.

Cene solidne. Garancija za material in delo. Ljubljana, Viška ul. št. 3 (Rožna dolina) Telefon 3357

»Službene novine« so objavile besedilo novega trgovskega zakona, ki pa se ne bo tako kmalu stopil v veljavo. V kratkem se prične sestavljati potrebni uvodni zakon.

Jugoslovanski olimpijski odbor je sklenil, da bo predlagal, da se prihodnja olimpijada ne vrši na Japonskem, temveč na Finskem.

Nekdanjo Smoletovo hišo (poleg Figovec) je kupila Kmetška posojilnica ljublj. okolice za 2.360.000 dinarjev.

Mednarodna lovska razstava je bila odprta v sredo v Berlinu. Otvoril jo je ministrski predsed-

nik Göring. Na razstavi je zastopanih 30 držav, med njimi tudi Jugoslavija. Kot zastopnik slovenskih lovcov se je udeležil razstave ravnatelj Pogačnik iz Maribora.

V Zenevi se je začela mednarodna konferenca za zatiranje terorizma, ki je bila sklenjena po marsejskem atentatu. Člani jugoslovanske delegacije so: dr. Živković, dr. Stojković in dr. Gavrilović, vsi iz Beograda.

Ameriška vlada namerava vpo-klicati pol milijona prostovoljcev, da bi imela vojska zadostno število izučeni vojakov, če bi prišlo do mobilizacije. Za primer mobilizacije namerava uvesti washingtonska vlada splošno vojaško dolžnost. Vse ukrepe vojnega ministarstva za izpopolnitev vojske je predsednik Roosevelt že odobril.

Predsednik Roosevelt bo sprejel kot svoje goste vojvodo in vojvodinjo Windsorsko.

Kuriva 33%, jeze 100% — Šiška. To prištedi Lutz-pč — Šiška.

Italijanski poslanik v Parizu, ki je bil nenadoma poslan v pokoj, je pri odhodu iz Pariza dejal: »Obožavam Francijo ne samo zbog njenih privlačnosti, temveč zbog tega, kar je v resnici.«

Angleški lord Strabolgi je izjavil v angleškem parlamentu, da se nikakor ni treba vznemirjati zaradi vesti o bližnji vojni. Vojaški položaj Italije bi bil zelo slab. Italija bi morala vzdrževati izven Italije tri armade: v Libiji, Etiopiji in Španiji, ki bi štele skupno najmanj pol milijona mož. Vse te tri vojske bi bile takoj odrezane in bi bile za nasprotnike Italije le talci, ker je premoč Anglije in Francije na morju izven dvoma. A tudi zračne sile Francije in Anglije so že danes najmanj tako močne ko nemško-italijanske. Sicer pa bi odločitev padla na severnem bojišču.

Nemčija zahteva vrnitev kolonij Togo, Tanganjika, Kenia in Kamerun. Za kolonialnega ministra bo imenovan v. Ribbentrop.

Novi poljski proračun predvideva 2447 milijonov zlotov izdatkov in prav toliko dohodkov. V primeri z lanskim proračunom je novi povečan za 131 milijonov zlotov.

Pri občinskih volitvah v Londonu so najbolj napredovali laburisti, ki so dobili 778 mandatov. Konservativci so dobili samo 598 mandatov. Laburisti so skupno pridobili 52 mandatov, konservativci pa izgubili 51 mandatov. Zelo slabo so odrezali komunisti, ki so si priborili en sam mandat.

Glavni ravnatelj največjega japonskega lista je izjavil, da bi se mogla razviti sedanja japonsko-kitajska vojna v svetovno vojno, če bi trajala dalj časa. Najprej bi se vpletla v vojno Rusija. V tem primeru ne bi Japonska pod nobenim pogojem popustila, pa naj bi se zgodilo kar koli. Ta izjava se more tudi razumeti kot poziv, da velesile pomagajo, da bi mogla Japonska čim prej končati vojno.

Draginja na Japonskem silno raste, ker je ves izvoz zastal, uvoz pa se je zaradi intenzivnega dela vojne industrije silno povečal.

Vse japonske vojne bolnišnice so prenapolnjene z ranjenimi japonskimi oficirji in vojaki. Vojno ministrstvo je odredilo, da se odprejo nove bolnišnice.

Komandant japonske garnizije v Mukdenu je bil ubit, njegovo stanovanje pa izropano.

Japonci so dosedaj zasedli že 1.114.000 km² kitajskega ozemlja s 75 milijoni prebivalcev ter razdeljali 62 kitajskih mest.

Japonske čete so s pomočjo plinskega napada iz letal prodrele čez Sučovski kanal, ker so strupeni plini povzročili med kitajskim vojaštvom paniko. Nakrat pa se je veter preokrenil in plini so udarili nazaj na japonsko vojsko in je sedaj nastala panika med japonskimi četami. Kitajci so takoj položaj izkoristili in vrgli Japonce nazaj. Mednarodni vojaški strokovnjaki so soglasni, da so imeli Japonci pri napadu čez kanal silne izgube. Cenijo jih na 20.000 ranjenih in 10.000 mrtvih japonskih vojakov.

Ofenziva Japoncev proti Nankingu pa je običajna v blatu in dežju. Pričakuje se, da se bodo Kitajci popolnoma umaknili iz Sangaja. Glavni del te kitajske vojske se je že umaknil na nove in dobro pripravljene položaje 5 km severno od Čapeja.

Japonsko vrhovno poveljstvo je objavilo, da je vrglo v čast od 25. do 27. oktobra na šangajski fronti 850 japonskih težkih bombardirjev na kitajske položaje 5216 bomb.

Nova pozicijska bitka se je razvila ob obrambni črti, ki so jo zgradili Kitajci za Sangajem. Kakor preje, tako se tudi sedaj Kitajci junaško bore.

Bruno Mussolini je na Mallorci prisostvoval pogrebu šestih italijanskih aviatikov, ki so se ubili pri padcu italijanskega letala.

Standard Oil Company bo poleg običajne polletne dividende enega dolarja izplačala letos še superdividendo 0,75 dolarja.

SLOVENIA-TRANSPORT

Ljubljana

Telefoni: 27-18, 37-18, 37-19, carinska pisarna 24-19 po uradnih urah

PREVOZI

vsake vrste blaga — krajevni, medkrajevni prevozi — zbiranje robe — preselitve s pohištvenimi vozovi v tu- in inozemstvo. Informacije brezplačno.

Tržna poročila

Zagrebski tedenski sejem

Kljub slabemu vremenu je bil dovoz na zadnji sejem velik. Pripeljanih je bilo 1384 voz. Kupčija z živino ni bila posebno živahna, ker ni bilo tujih kupcev. Krave za klobase so se podražile za 25 par. Živahnejša je bila kupčija s perutnino. Vendar pa so cene padle. Cene debelim prešičem so se povečale za 20 par.

Dogon: 14 bikov, 528 krav, 166 junic, 64 volov, 18 juncev, 174 telet, 784 konj in žrebet, 572 prešičev in 584 pujskov.

Cene (za kg žive teže): biki po 4, krave za klanje po 3'75 do 5, za klobase po 2'50 do 3'25, junice za klanje po 4 do 6, za rejo po 1500 do 1700 za žival, voli II. vrste po 4'75 do 5, bosenski po 3 do 3'50, živa teleta po 7 do 9, zaklana po 9'50 do 11, debeli prešiči po 8 do 8'75, mršavi po 7 do 7'50, zaklani po 10'50 do 11, pujski po 60 do 100 žival, lahki konji po 5 do 6 tisoč, srednji po 7'5 do 8'5 tisoč, težki po 10 do 12 tisoč din za par, žrebata po 1500 do 3500 din za žival, konji za klanje po 1'25 do 1'50 din.

Že v 24 urah

barva, plešira in kemično snazi obleke, klobake itd. Skrobl in svetilolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 8

Telefon št. 22-72.

Zunanja trgovina

Avstrijska vlada je energično protestirala proti odredbi naše vlade, da se plača od vsakega prešiča, ki se izvozi v Avstrijo 100 din ter za ta znesek zniža dobiček avstrijskih uvoznikov. Na vagon bi izgubili avstrijski uvozniki 4500 din. Avstrijska vlada je baje zagrozila, da bo odpovedala trgovinsko pogodbo, če se ta odredba ne preklicuje.

Izvoz svinjske masti v Nemčijo se je začel. Do konca tedna bo poslano v Nemčijo 100 vagonov masti. Ta teden se tudi začne izvoz živih prešičev. Dosežen je tudi že sporazum glede cene masti in prešičev. Svinjska mast se bo plačevala franko nemška meja po 15'50 din, živi prešiči po 9'50 za kg žive teže, zaklani pa po 11'50 do 11'75 din za kg.

Za češkoslovaško vojsko je bilo te dni kupljenih v Bački 1700 mladih konj. Konji so bili prodani po zelo dobri ceni.

V Avstriji se namerava uvesti obvezno mešanje krompirja v kruh, da bi se s tem povečala poraba krompirja.

Avstrijski listi zahtevajo, da nastopi vlada proti kartelu predilnic bombaža, ker so znižale predilnice proizvodnjo za 20%, da bi mogle vzdržati sedanje visoke cene.

Bolgarska bo letos pridelala samo 32 do 34 tisoč ton tobaka, dočim ga je lani pridelala 42.000 ton.

Romunija namerava uvoziti 3000 vagonov surovega sladkorja, ker je bila letošnja žetev sladkorne repe izredno slaba, da bo proizvodnja romunskega sladkorja premajhna.

Blasnikova »Velika Pratika«

za leto 1938 je izšla in se razpošilja za ceno din 5'— za vsak komad. Naročila na tiskarno J. Blasnik nasl. Ljubljana, Breg št. 10—12 in se dobi tudi v trgovinah. To je najboljši priljubljeni in najbolj razširjeni slovenski ljudski koledar že od nekdanj.

STAKLO B. TOBER

ŠT. VID NAD LJUBLJANO * Telefon 39-64

Nudi Vam: medicinsko steklo, stavbno steklo in znane kozarce za vkuhanje sadja znamke „Fruta“, tehnično steklo, kakor akumulacije in drugo!

Zahtevajte ponudbo!

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo tvrdke

Akc. spol. První česká sklárna, Kyjov Č.S.R.**MICHELIN****Glavno zastopstvo
MICHELIN GUME**

Autoservis stanica
S. J. Rozman
Št. Vid nad Ljubljano
Telefon 39-64, 39-65

**A. Šarabon
LJUBLJANA**

Uvoz kolonijalne robe
Veletrgovina s špecerijo
Veleprazarna za kavo
Mlini za dišave
Glavna zaloga rudnin-
skih vod

Brzjavni naslov:
ŠARABON LJUBLJANA
Telefon št. 26-66
Ustanovljeno leta 1886

**ZALOGA
PAPIRJA
NA DEBELO**

**TOVARNA
PAPIRNATIH
VREČIC**

A. ZESCHKO

Ljubljana, Cankarjevo nabr. 1
Ustanovljeno 1867

Telefon št. 2519 — Poštna hranilnica Ljubljana št. 10 951

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE**TISKARNE**

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda-konte, štruce, journales, šolske zvezke, mape, odjemalne knji-
žice, risalne bloke itd.

Cenjenim trgovcem se priporoča

DOLENC JOSIP, TRGOVINA S KRZNOM IN DELAVNICA, LJUBLJANA
Barvanje in strojenje vseh kož

Sv. Petra c. 19 - Tel. 22-62

Oglasi v „Trgovskem listu“ imajo uspeh!**R. THALER**

Škofja Loka
tovarna odej in vate

se priporoča cenj.
odjemalcem



Za nabavo vagonovskih pošilk
moke, pšenice, koruze, zelja,
ovsa i. t. d. se obrnite na tvrdko

Bregar & Krek

Telefon 3675 — Brzjav: Žitopromet
Palača Vzajemne zavarovalnice
Ljubljana, Miklošičeva 19

FILIP BIZJAK, Ljubljana

Kongresni trg št. 8

Telefon št. 30-17

krznar in izdelovatelj čepic

Velika zaloga moderne kožuhovine ter različni našivi za
damske plašče, ovratniki za dame, gospode in otroke.

Solidno delo!**Nizke cene!****BRIVNICA****MOŽINA**

ROŽNA DOLINA II/3

se priporoča cenjenim go-
spodom in damam. Izvršuje
se tudi trajna ondulacija

Nakup naših izdelkov z znamko **EF-KO**
Vam jamči za stalen porast

Vašega prometa

**MODNE PLETENINE
INTERLOK- trikot- PERILO**

F. KOS**LJUBLJANA, Židovska ul. 5**

Velecenjenim odjemal-
cem se priporoča vele-
trgovina s papirjem

M. TIČAR

in jim nudi vse pisar-
niške potrebščine po
najnižjih cenah

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica 1
in Sv. Petra cesta 26

Električne instalacije

za luč, moč, signale in vsa v stroko
spadajoča popravila Vam izvrši
solidno povsod

Ivan Mihelčič, Ljubljana
elektrotehnično podjetje
Borštnikov trg št. 1 Telefon 27-04

Poljedelske stroje najboljše vrste, ki delujejo z jamče-
no brezhibno, motorje na bencin in nafto, vsakovrstni
stavbni material, kakor železo, isteg-jeklo, nosilke,
cement, stavbno in pohištveno okovje, vodovodne in
plinske cevi, armature, pločevino, žico in žičnike, že-
lezne peči in štedilnike, črpalke, tehnične predmete za
industrijo, vsakovrstne predmete za kuhinjsko in hišno
opremo ter vse ostalo v železninarsko stroko spadajoče
blago Vam nudi po brezkonkurenčnih cenah tvrdka

SCHNEIDER & VEROVŠEK

trgovina z železnino, vsakovrstnimi stroji in orodjem
Ljubljana, Tyrševa (Dunajska) cesta 16

**KAVARNA VESEL**

v Vzajemni palači
Ljubljana, Miklošičeva cesta
priporoča svojim cenj. gostom
„Ekspress kavo“

kakor tudi pristno domače
vino ter narezke in pecivo

Pri nakupu vsakovrstnega manu-
fakturnega blaga posebno pripo-
ročamo znano veletrgovino

R. Miklauc

„Pri Školu“, Ljubljana

Lingarjeva ulica 3
Pred Skofijo 3

Solidna postrežba in ugodne cene!
Engros oddelek v I. nadstropju
Ustanovljeno leta 1869.

Testenine »OKI«

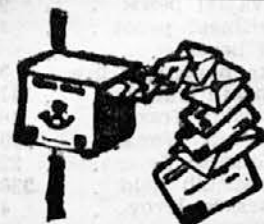
v najboljši kakovosti priporoča
Ivan Oprešnik, Ljubljana
Celovška cesta 232

Izložbena stojala — Konzole
za steklene nastavke — Oma-
rice za kavo, olje, petrolej

Kovinski pokromani in
nerjaveči predmeti
hitro in solidno le pri

KROM - KOVINA

Medvešček Rudolf
LJUBLJANA
Tyrševa 34 (Dunajska)

**„KVERTA“**

D. Z. O. Z.

LJUBLJANA

Tyrševa cesta št. 67

TVORNIKA KUVERT IN

KONFEKCIJA PAPIRJA